

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

УДК 159.9:37.013.42 (343)

Є. Ю. Бараш

доктор юридичних наук, доцент,
заслужений діяч науки і техніки України,
начальник
Інститут кримінально-виконавчої служби

Ю. Ю. Бойко-Бузиль

кандидат психологічних наук, доцент,
завідувач кафедри практичної психології
Інститут кримінально-виконавчої служби

М. М. Чичуга

кандидат психологічних наук,
старший викладач кафедри практичної психології
Інститут кримінально-виконавчої служби

ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЛІКАЦІЯ РЕЛІГІЇ В РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

У статті представлено узагальнені результати теоретико-емпіричного дослідження психологічної єдності та значення релігії в ресоціалізації засуджених. Визначено особливості задоволення духовних потреб засуджених. Розкрито перспективи душпастирства в системі виконання покарань в Україні.

Ключові слова: релігія, віра, засуджений, виправлення, ресоціалізація.

Постановка проблеми. Протягом багатьох століть релігія унікально впливала на реалізацію пенітенціарної функції держави. Саме з релігійних постулатів до практики виконання покарань прийшли ідеї покаювання, ресоціалізації, довіри, збереження самої особистості в місцях позбавлення волі – усі ті провідні ідеї, на основі яких ми нині розбудовуємо Державну кримінально-виконавчу службу України (далі – ДКВС України). Отже, підтримання таких важливих традицій пенітенціарного служіння та відродження душпастирства в місцях несвободи потребує аналізу ролі та значення релігії в ресоціалізації засуджених в Україні, що і зумовило мету проведеного теоретико-емпіричного дослідження.

Сьогодні система виконання покарань України спрямована на тісне співробітництво з релігійними організаціями, які опікуються духом милосердя та любові до ближнього, закликають тих, хто став на шлях злочину, до очищення, каяття, примирення з Богом та суспільством. Нині ДКВС України тісно співпрацює майже з 25 релігійними конфесіями, серед яких Українська православна церква, Українська греко-католицька церква, Українська римо-католицька церква, Християни Віри Євангельської, Євангельські християни-баптисти, Адвентисти Сьомого Дня, Свідки Єгови,

мусульмани. Саме представники релігійних організацій закликають суспільство до духовного розуміння та безоціночного прийняття людини, яка помилилася.

Обраній нами проблематиці присвячені роботи М. Бандурки, Є. Бараша, О. Джузи, О. Колба, М. Костицького, С. Максименка, А. Музики, К. Пантелея, І. Пахомова, Г. Радова, М. Супруна, В. Яценка й інших відомих учених і практиків, які науково обґрунтовують доцільність дослідження впливу релігії на виправлення та ресоціалізацію засуджених в органах і установах виконання покарань та пробації Міністерства юстиції України.

Мета статті – дослідження психологічної експлікації релігії в ресоціалізації засуджених в Україні.

Виклад основного матеріалу. У результаті аналізу нормативно-правових актів знаходимо, що в Законі України від 14 травня 2015 р. № 419–VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності священнослужителів (капеланів) в органах і установах, що належать до сфери управління ДПтС України» передбачено надання душпастирської опіки засудженим та особам, взятим під варту [1]. У ст. 128 Кримінально-виконавчого кодексу України зазначено, що душпастирська опіка засуджених перед-

бачає діяльність в установах виконання покарань священнослужителів (капеланів) та спрямована на задоволення релігійних потреб засуджених, їх духовне виховання [4]. У «Положенні про Душпастирську раду з питань релігійної опіки у пенітенціарній системі України», затвердженому наказом Міністерства юстиції від 5 липня 2017 р. № 2170/5, наголошено на нагальній необхідності організації та впровадження заходів душпастирської опіки серед засуджених та осіб, узятих під варту [3].

З метою позитивних змін особистості засудженого, а також підвищення ефективності соціально-виховної роботи із засудженими Міністерством юстиції України розроблені та затверджені програми диференційовано-виховного впливу на засуджених: «Освіта», «Професія», «Правова просвіта», «Духовне відродження», «Творчість», «Фізкультура і спорт», «Подолання алкогольної залежності», «Подолання наркотичної залежності», «Підготовка до звільнення». Саме програма «Духовне відродження», яка передбачає формування в засуджених зрілої морально-етичної свідомості, каяття в скоєному злочині, є складовою частиною процесу виправлення та ресоціалізації засуджених, їхнього становлення на життєву позицію, яка відповідає соціальним нормам [2].

Зазначимо, що в установах виконання покарань України функціонують храми, каплиці, молитовні кімнати. Також триває будівництво й облаштування нових культових споруд [3]. Це дає можливість засудженим брати участь у заходах релігійних організацій, які відвідують установу, відвідувати богослужіння й інші релігійні заходи, які проводять священнослужителі в установі, брати участь у заходах пізнавальної спрямованості, навчатися в школі духовної просвіти, переглядати кіно-, відеофільми та телевізійні передачі, прослуховувати радіопередачі релігійного характеру, ознайомлюватися з релігійною пресою, відвідувати бібліотеку для читання духовної літератури, брати участь у заходах добровільного благоустрою культових приміщень і прилеглих до них територій, займатися художньо-прикладною та літературною творчістю [2]. Зазначимо, що зустрічі священнослужителів (капеланів) із засудженими надаються у вільний від роботи (навчання) час, без обмежень кількості побачень, у визначеному адміністрацією установи місці. Адміністрація установ сприяє забезпеченню конфіденційності зустрічей засуджених із священнослужителями [4]. Також засудженим надається можливість виготовляти твори та брати участь у виставках декоративно-прикладного мистецтва за релігійною тематикою.

За даними статистики 2017 р., чисельність засуджених, які активно відвідують духовно-просвітницькі заходи, становить 12 480 осіб, це

майже 22% від загальної кількості засуджених та осіб, узятих під варту. Для задоволення релігійних потреб засуджених та персоналу в усіх установах ДКВС України 2017 р. функціонує приблизно 267 об'єктів культових релігійних споруд, що засвідчує беззаперечну готовність як засуджених, осіб, узятих під варту, так і персоналу до отримання духовної допомоги та підтримки.

Релігія є надзвичайно ефективним засобом впливу на моральність та духовність особистості. Розвиток релігійної свідомості передбачає безумовне дотримання людиною відповідних заповідей, моральних принципів і норм. Духовно-моральний вплив релігії на людину виконує психотерапевтичну і компенсаторну функції завдяки здатності релігії утїшати, пом'якшувати стан стресу, виступати моральним стимулятором та сприяти моральному очищенню [5, с. 19]. Успішній ресоціалізації засуджених сприяє здатність релігії ефективно впливати на моральність та духовність особистості, спонукаючи людину до дотримання принципів і норм. Нині наявний особливий запит на духовну підтримку серед самих засуджених. Незважаючи на те, що релігія є складним феноменом, оскільки охоплює не тільки уявлення людей про надприродне, тобто релігійну свідомість, але й передбачає реальні релігійні дії. Саме релігія допомагає збереженню (поновленню) благополучних стосунків засуджених з їхніми родинами, налагодженню теперішніх стосунків у ситуації обмеження (позбавлення) свободи. Коли засуджені не мають зовнішньої підтримки від рідних та близьких, дає їм духовний спокій, тепло та віру в майбутнє.

Вищезазначене відображене в результатах проведеного нами емпіричного дослідження. Дослідно-експериментальна робота була реалізована в березні 2018 р. серед засуджених, які відбувають кримінальні покарання в органах та установах виконання покарань, суб'єктів пробації та здобувачів Інституту кримінально-виконавчої служби та Національної академії внутрішніх справ. Загальна кількість вибірки становила 392 особи віком від 17 до 55 років, серед них: 190 засуджених, 106 суб'єктів пробації та 96 здобувачів.

На етапі емпіричного дослідження використано стандартизовані психодіагностичні методики (тест для виявлення індивідуальної структури релігійності Ю. Щербатих, тест «Навіюваність» С. Клаучек, В. Деларю, три шкали психодіагностичного тесту В. Мельникова, Л. Ямпольського) та анкету релігійних орієнтацій І. Богдановської як допоміжний метод дослідження. У таблиці 1 представлено результати статистичного оброблення емпіричних даних.

Відповідно до отриманих результатів за тестом виявлення індивідуальної структури релігійності Ю. Щербатих, з'ясовано таке:

– схильність до ідеалістичної філософії більше притаманна засудженим ($6,04 \pm 2,47$), які сприймають релігію як частину духовної культури, філософське обґрунтовують існування Бога, розмірковують про його природу, відношення до світу та людини. Однак варто зауважити, що отримані результати вказують на те, що поняття «Бог» засудженими трактується досить неоднозначно. Засуджені вірять у Бога незалежно від їхнього віросповідання, тобто не розділяють Бога в православних, греко-католиків, протестантів тощо;

– показники ставлення до магії майже однакові в усіх групах досліджуваних, що можна пояснити сучасними тенденціями суспільства, зверненням людей до так званих «бабок», ворожок, до послуг астрологів, нумерологів, що нині є модною тенденцією;

– тенденція особистості знаходити в релігії підтримку та втіху більше притаманна засудженим ($6,04 \pm 4,04$) та здобувачам ($5,917 \pm 2,39$), саме в критичні періоди життя як одні, так і інші звертаються до релігії. Однак різниця полягає в тому, що засуджені звертаються до Бога, бо залишаються на одинці зі своїми проблемами, зі своїм розумінням обставин, в які вони потрапили, а здобувачі – у важливих ситуаціях, коли йдеться про важливе рішення;

– зовнішні ознаки релігійності більше характерні для здобувачів ($6,40 \pm 2,20$) та суб'єктів пробації ($6,378 \pm 2,87$), оскільки вони не обмежені у своєму віровиявленні, на відміну від засуджених, які перебувають у місцях позбавлення волі, вимушені дотримуватися відповідного режиму та наданих адміністрацією установи релігійних можливостей;

– цікавість до псевдонауки в усіх групах респондентів має найнижчі значення, здобувачі демонструють найменші значення ($4,06 \pm 2,44$). Як було зазначено, нині наявна модна тенденція щодо потойбічного, однак це лише цікавість, яка не передбачає практичних дій і безмірної віри в загадкові явища;

– тенденція вірити у Творця і визнавати наявність вищої сили, яка створила світ, притаманна всім досліджуваним, бо наше суспільство є релігійним;

– виявилось, що наявність релігійної самосвідомості більше притаманна засудженим ($5,75 \pm 2,89$), оскільки вони відкриті до віри, бо релігійні обряди та традиції, які проводяться в місцях відбування покарань, є ніби «свіжим ковтком повітря», можливістю поспілкуватися, отримати позитивний досвід та наповнити своє серце добром і теплом;

– ставлення до релігії як до зразка моральних норм поведінки більше характерне для засуджених ($5,13 \pm 2,52$), бо саме віра покликана допомогти усвідомити свій вчинок і покаятися.

Результати тесту «Навіюваність» С. Клаучека, В. Деларю демонструють, що більш схильними до навіюваності є здобувачі ($12,23 \pm 1,38$), а меш схильними – засуджені ($11,27 \pm 1,09$). Отримані дані цілком зрозумілі, бо засуджені є більше підозрілими, вони нікому не довіряють через обставини, в які потрапили.

За допомогою шкал психодіагностичного тесту В. Мельникова, Л. Ямпольського ми з'ясували, що найвищі показники нейротизму притаманні засудженим ($5,33 \pm 2,07$), найвищі показники розторможеності – суб'єктам пробації ($4,94 \pm 1,80$), найнижчі показники депресії – здобувачам ($3,82 \pm 2,21$). Отже, саме засуджені потребують психологічної підтримки, особливо релігійної психотерапії.

Для визначення статистично значущих відмінностей між показниками релігійності та рис і характеристик особистості засуджених, які відбувають кримінальні покарання, суб'єктів пробації та здобувачів ми використали t-критерій Ст'юдента.

У результаті статистичного оброблення даних виявлено вищу схильність до ідеалістичної філософії в засуджених, ніж у суб'єктів пробації, водночас засудженим притаманна вища релігійна самосвідомість, оскільки для них релігія більшою мірою є підтримкою та втіхою. Однак суб'єктам пробації властиві зовнішні ознаки релігійності.

Таблиця 1

Результати статистичного оброблення емпіричних даних респондентів

Показники	Засуджені	Пробація	Здобувачі
Гносеологія релігійності	$6,04 \pm 2,47$	$5,61 \pm 2,37$	$5,75 \pm 2,44$
Ставлення до магії	$5,09 \pm 2,66$	$5,17 \pm 2,79$	$5,06 \pm 2,56$
Релігія як підтримка та втіха	$6,04 \pm 4,04$	$5,35 \pm 2,48$	$5,917 \pm 2,39$
Зовнішні ознаки релігійності	$6,06 \pm 2,59$	$6,378 \pm 2,87$	$6,40 \pm 2,20$
Цікавість до «псевдонауки»	$4,56 \pm 2,32$	$4,68 \pm 2,65$	$4,06 \pm 2,44$
Віра у Творця й існування вищої сили	$5,66 \pm 2,78$	$5,46 \pm 2,77$	$5,52 \pm 2,33$
Релігійна самосвідомість	$5,75 \pm 2,89$	$5,20 \pm 3,29$	$5,38 \pm 2,88$
Релігія як зразок моральних норм поведінки	$5,13 \pm 2,52$	$4,96 \pm 2,71$	$4,19 \pm 2,48$
Навіюваність	$11,27 \pm 1,09$	$11,49 \pm 1,22$	$12,23 \pm 1,38$
Нейротизм	$5,33 \pm 2,07$	$4,89 \pm 2,27$	$4,27 \pm 2,14$
Депресія	$4,61 \pm 1,98$	$4,42 \pm 2,25$	$3,82 \pm 2,21$
Розторможеність	$4,59 \pm 1,67$	$4,94 \pm 1,80$	$4,52 \pm 1,64$

Також виявлено вищий рівень нейротизму в засуджених порівняно з рівнем у суб'єктів пробації, який вказує на стан їхнього спокою, активність, схильність до конкуренції, вимогливості до себе. У суб'єктів пробації виявлено вищий рівень впертості і нестриманості.

Порівняльний аналіз даних щодо засуджених і здобувачів виявив статистично значущі відмінності між показником індивідуальної релігійності, а саме ставленням до релігії як до зразка моральних норм поведінки. Отримані дані засвідчують, що для засуджених релігія є більшою мірою зразком моральних норм поведінки, ніж для здобувачів. Також знайдено відмінності між показниками нейротизму та депресії засуджених і здобувачів, що вказує на вищий рівень тривожності, нерішучості, чутливості, невпевненості в собі та поганого настрою в засуджених. Крім того, виявлено відмінності між рівнем навіюваності в засуджених та здобувачів. Вищий рівень навіюваності притаманний здобувачам.

Також ми з'ясували, що суб'єкти пробації більше схильні до сприйняття релігії за зразок моральних норм поведінки, ніж здобувачі. Водночас суб'єкти пробації демонструють більше зацікавлення псевдонаукою. Однак саме здобувачі у вірі отримують психологічну підтримку. Також знайдено відмінності між рівнем навіюваності, у здобувачів він вищий, ніж у суб'єктів пробації. Статистично значущі відмінності були виявлені і між показником розторможеності, який вказує на вищий рівень конфліктності й імпульсивності, проблеми із самоконтролем у суб'єктів пробації. Виявлено відмінності між нейротизмом і депресією, що вказує на дещо вищий рівень тривожності, невпевненості, нерішучості, дратівливості, частих перемін настрою, схильності до сумнів у суб'єктів пробації.

Варто підсумувати, коли йдеться про показники релігійності, то статистично значущі відмінності в усіх трьох групах респондентів виявлено тільки за показником ставлення до релігії як до зразка моральних норм поведінки. Між групами засуджених, які відбувають кримінальні покарання, та суб'єктами пробації відмінності за цим показником не було виявлено. Також, відповідно до порівняльного аналізу, найвищий рівень навіюваності спостерігається в групі здобувачів. Ці особи найбільше піддаються впливу, на відміну від засуджених, які відбувають кримінальні покарання, та суб'єктів пробації. Аналіз статистично значущих відмінностей між нейротизмом, депресією й імпульсивністю всіх трьох груп респондентів показав, що рівень цих показників є вищим у засуджених та нижчим у здобувачів. Це свідчить про те, що засуджені та суб'єкти пробації є більш тривожними, імпульсивними, нерішучими, невпевненими, у них нижчий рівень самоконтр-

олю та вищий рівень соціальної конфліктності, ніж у здобувачів.

Для того, щоб дослідити взаємозв'язки між релігійністю та рисами особистості, а також між навіюваністю і такими характеристиками особистості, як нейротизм, депресія та розторможеність, ми провели кореляційний аналіз за допомогою рангової кореляції Спірмена.

Встановлено прямо пропорційний зв'язок між навіюваністю і нейротизмом у групі засуджених, які відбувають кримінальні покарання, де $r = 0,151$ за $p \leq 0,037$, але цей зв'язок є дуже слабким. Виявлено прямий кореляційний зв'язок між нейротизмом та цікавістю до псевдонауки у суб'єктів пробації, $r = 0,341$ за $p \leq 0$. Взаємозв'язок є помірним і значущим, що свідчить про таке: чим вищий рівень нейротизму, тим більша в респондентів цікавість до загадкових і таємних явищ, за умови сприйняття яких віра відіграє вагомішу роль, ніж знання людини, наука і реальні явища, а також навпаки, чим більша цікавість до загадкових явищ, тим вищий рівень нейротизму. Помірні кореляційні зв'язки виявлено між розторможеністю і схильністю здобувачів до ідеалістичної філософії ($r = -0,397$ за $p \leq 0$), а також між розторможеністю та цікавістю до псевдонауки ($r = -0,312$ за $p \leq 0,002$). Взаємозв'язки є помірними, зворотними і значущими. Це свідчить про те, що за підвищення імпульсивності в здобувачів зменшується цікавість до загадкових, таємних явищ, за умови сприйняття яких віра відіграє більшу роль, ніж знання людини, наука і реальні явища, а також зменшується схильність ідеалізувати віру та релігію. Оскільки зв'язок є двостороннім, то варто зауважити, що за зростання в здобувачів цікавості до загадкових і таємних явищ, а також схильності ідеалізувати віру та релігію, зменшується рівень імпульсивності. Отже, ми можемо стверджувати, що взаємозв'язки між релігійністю і рисами та характеристиками засуджених, суб'єктів пробації та здобувачів дуже слабкі. Дещо вищим, однак помірним є зв'язок, виявлений у групі суб'єктів пробації, зокрема між нейротизмом і одним із показників релігійності, а також у групі здобувачів, а саме між імпульсивністю та показниками релігійності.

Отримані емпіричні результати також підтверджено за допомогою анкети релігійних орієнтацій І. Богдановської, яка призначена для виявлення мотивів звернення до релігії в сучасному суспільстві, ставлення до вимог культурної системи, засвоєння основ віровчення та читання догматичної літератури, для виявлення уявлень про віруючу людину за допомогою понять повсякденного життя.

На запитання «Що для Вас є релігія?» 26,84% засуджених і 24,53% суб'єктів пробації відповіли, що вважають релігію шляхом каяття та

примирення, на відміну від здобувачів, серед яких 35,42% переконані, що релігія є шляхом пошуку ідеалу та заповнення духовного спустошення.

На запитання «*Чи вважаєте Ви себе віруючою людиною?*» 38,95% засуджених відповіли, що вважають себе такими, водночас 30% взагалі не змогли визначитися. Серед суб'єктів пробації аж 53,77% вважають себе віруючими та 22,64% відповіли «ні». Цікавим виявився той факт, що 25% здобувачів не змогли визначитися з відповіддю.

Оскільки поняття релігійності та конфесійної приналежності не тотожні, наступне запитання нашої анкети стосувалося релігійно-конфесійного самовизначення: «*Яку релігію Ви сповідуєте?*». З'ясовано, що 74,21% засуджених, 64,15% суб'єктів пробації та 85,42% здобувачів відносять себе до християнства. 15,09% суб'єктів пробації, 11,58% засуджених та лише 4,17% здобувачів відмовилися від відповіді на дане запитання. Отримані дані підтверджують той факт, що приналежність до конкретної конфесії не є важливою, цінною є сама віра.

На запитання «*Чи дотримуєтесь Ви релігійних звичаїв та обрядів, яких саме?*» 31,58% засуджених, які утримуються в установах виконання покарань, відповіли, що інколи дотримуються (зокрема, сповідь та причастя). 36,79% суб'єктів пробації не дотримуються жодних звичаїв і обрядів. 54,17% здобувачів відповіли, що рідко, але дотримуються релігійних звичаїв.

На уточнююче запитання «*Чи відмічаєте Ви релігійні свята, які саме?*» більшість засуджених (34,21%), суб'єктів пробації (40,57%) та здобувачів (41,67%) відповіли, що святкують найбільш поширені, а саме: Різдво, Пасху, Трійцю тощо.

На питання «*Чи буваєте Ви в місцях богослужіння?*» 14,74% засуджених відповіли, що часто відвідують місця богослужіння, 30% – інколи. Суб'єкти пробації відвідують місця богослужіння здебільшого інколи (36,79%), а здобувачі – рідко (50%).

Коли ми запитали: «*Чи читаєте Ви священні книги та які саме?*», то з'ясували, що 17,79% засуджених часто читають, зокрема Біблію та Новий Заповіт, 23,58% суб'єктів пробації та 35,42% здобувачів рідко читають священні книги.

На запитання «*Чи звертаєтесь Ви до Бога з молитвою та коли?*» 29,47% засуджених відповіли, що часто та в ситуаціях «безвиході; коли дуже важко; якщо погано на душі та потрібна підтримка; коли тривожно і коли хворіють мої діти; коли забувають батьки; коли страшно», 19,81% суб'єктів пробації звертаються до Бога

«коли є життєві труднощі; у хворобі рідних; коли важко; коли відчуваю потребу». Серед засуджених 43,75% інколи звертаються з молитвою до Бога, «коли хвилюються за своє життя, здоров'я та близьких; у ситуаціях тривоги, переживань; перед важливими подіями».

Також методом контент-аналізу нами було визначено, що «*віруюча людина – це людина, яка вірить в Бога, живе за церковними правилами, виконує Божі заповіді та йде по життю з Богом у душі та серці*». Отже, релігія є шляхом безоціночного виправлення людини.

Висновки. Отримані нами дані засвідчують позитивне значення релігії та підтверджують, що в основу виховного впливу на засуджених доцільно покласти квінтесенцію релігії. Адже, окрім психології та педагогіки, на варті виправлення та ресоціалізації засуджених і суб'єктів пробації має бути віра. Саме релігійна опіка в установах виконання покарань та пробації є складником принципу гуманності та поваги до людини. Бо вирок присуджується людині за її вчинок, а не за її особистість. Ми маємо засуджувати скоєне, але в жодному разі не саму людину, яка оступилася. Тому перспективи подальших розвідок вбачаємо в ґрунтовному дослідженні психологічних механізмів релігійності засуджених і суб'єктів пробації.

Література:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності священнослужителів (капеланів) в органах і установах, що належать до сфери управління ДПтС України: Закон України від 14 травня 2015 р. № 419–VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/419-19>.
2. Про затвердження положень про програми диференційованого виховного впливу на засуджених: наказ Міністерства юстиції України від 16 травня 2016 р. № 1418/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0727-16>.
3. Про затвердження Положення про Душпастирську раду з питань релігійної опіки у пенітенціарній системі України: наказ Міністерства юстиції від 5 липня 2017 р. № 2170/5. URL: http://prison-pastoral.blogspot.com/2017/07/blog-post_34.html.
4. Кримінально-виконавчий кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № № 3–4. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1129-15/page5>.
5. Проскура В. Роль церкви у ресоціалізації засуджених до позбавлення волі. Українським соціум. 2015. № 2 (53). С. 17–25.

Бараш Е. Ю., Бойко-Бузыль Ю. Ю., Чичуга М. М. Психологическая экспликация религии в ресоциализации осужденных в Украине

В статье представлены обобщенные результаты теоретико-эмпирического исследования психологического единства и значения религии в ресоциализации осужденных. Определены особенности удовлетворения духовных потребностей осужденных. Раскрыты перспективы душпастерства в системе исполнения наказаний в Украине.

Ключевые слова: религия, вера, осужденный, исправление, ресоциализация.

Barash Ye. Yu., Boiko-Buzyl Yu. Yu., Chychuha M. M. The psychological explication of religion in resocialization of convicted persons in Ukraine

An article contains the represented summarised results of a theoretical and empirical investigation of psychological integration and a religion's role in resocialization of convicted persons. It has been determined peculiarities of satisfaction of spiritual needs of convicted. The prospectives of pastorship within the system of execution of punishments in Ukraine have been revealed.

Key words: religion, faith, convicted person, reformation, resocialization.